

Olivia

ONZE LIEFDE IS DOOD. Dat weet ik al lang. Wat me nog wakker houdt, is de vraag of ze overleefd had als ik niet was wie ik geworden ben. Of ben ik geworden wie ik altijd al ben geweest?

Ik heb mezelf nooit gezien als een overdreven sentimenteel iemand. Ik denk dat ik me zelden van clichés heb bediend, ik hoop dat toch, want het is iets wat ik bij anderen altijd verfoeid heb. Ook bij mijn vader, vooral bij mijn vader. Misschien lagen die neigingen dan toch ergens verborgen in mij en was Sel diegene die ze naar boven bracht, zoals hij wel meerdere vergeten en verstopte trekken van mij uit de diepte naar de oppervlakte roerde.

Hij is een beter mens dan ik. Hij kijkt beter en ziet meer. Hij was te laat voor zijn eigen boekvoorstelling omdat hij een sigaret was gaan roken en aan de overkant van het plein een vrouw had zien vallen. Alle voorbijgangers leken nog dringender ergens verwacht te worden dan hij, alle toeschouwers dropen af toen het acute en sensationele van de ramp op een sisser uitliep, de hulpdiensten waren verwittigd en er enkel gewacht kon worden.

Hij bleef zitten, legde zijn vest in een bolletje onder haar hoofd, gaf haar haar handtas, die ze voor haar buik omklemde, stak nog een sigaret op en vertelde over wat het ook was dat zij wilde aanhoren. In de flaters van de schepen van ruimtelijke ordening hadden ze hun gemeenschappelijke grond gevonden.

‘Het verzaken van hulp bieden aan een mens in nood is een misdaad,’ had hij gezegd en zo simpel was het in zijn hoofd.

Ik ben het tegenovergestelde. Ik zou tegenpool kunnen zeggen, maar dat heeft iets vergoelijkends, iets bewonderenswaardig zelfs. In mijn hoofd is er niets simpel. Ik heb verminkt, gefrau-

deerd en gedood door nalatigheid. En ik heb onze liefde weggegooid.

Wat rest er ons nu nog, nu ik hem nog een keer echt ga zien, nu hij bij het binnenwandelen nog mijn man is maar vrij van mij zal vertrekken? Heeft het zin om te benoemen wat is geweest? Om te verklaren, te definiëren en te verwijten terwijl de schuldvraag tussen de borden en glazen heen en weer geschoven wordt? Dit is de wake van de liefde en we zouden haar moeten eren. De enige vraag is of we daar mans genoeg voor zijn.

Sel

IK HIELD VAN LIV en Liv hield van knuffelberen en shetlandpony's. Ze had er veel van dat eerste en een van dat laatste. De pony was een eikel, maar hij was fotogeniek, dat wel. Zijn portret stond op onze schoorsteenmantel, alsof het een auteursfoto was. Ik heb dat nooit begrepen, ik denk dat ik haar zelfs nooit begrepen heb en we zijn al lang geleden gestopt met elkaar te verstaan. Ze zegt wel veel tegenwoordig. Onder andere dat ze antwoorden wil, al heeft ze de vragen nooit gesteld, ook niet toen ze er nog toe deden.

Een dikke maand geleden heb ik in een woedeaanval, die me een ongekende klaarheid bezorgde, de deur van mijn huis achter me dichtgetrokken en haar daar achtergelaten. Dat was niet logisch, maar ik had geen keuze. Ik wou niet degene zijn die het licht uitknipte dat ze 's nachts was gaan laten branden omdat ik steeds later en ten slotte niet meer naar huis kwam. Ik wou niet alleen gelaten worden met de eenzaamheid die samen met haar mijn leven, lijf en leden was binnengedrongen tot het het enige was wat ons nog verbond.

Ik heb nooit een grotere liefde gekend, ik weet dat ik er nooit een grotere zal kennen, maar kunnen we haar, gehuld in de zachtheid van het zwijgen, niet laten zijn?

Wat heeft deze avond werkelijk nog voor zin? Dit laatste avondmaal. Hebben we nood aan een sluitstuk? Een pointe alsof het om een billenkletser ging? Of een plot waarvan alle draden ingestopt zijn?

En wat gaat dat doen met ons verhaal?

APERITIEF

Olivia

‘ER IS GERESERVEERD OP naam van Donckers.’

‘Momentje, mevrouw, ik kijk het zo meteen na.’

Ik vraag me al een tijdje af hoe het komt dat obers een onweersaanbare drang lijken te hebben om aan dat beetje macht vast te houden, om dat kleine beetje tijd dat het duurt om over te gaan tot lezen te blijven rekken tot aan de grens van het aanvaardbare. Misschien moet ik dat straks eens vragen.

‘Dockers, zei u?’

‘Donckers.’

Normaal ben ik niet iemand die zich bedient van eenwoordzinnen, maar nu heb ik de fut niet om beter mijn best te doen. Ik heb me naar hier moeten slepen, naar dit restaurant dat net iets te veel moeite doet om hip te zijn. Maar het was zijn keuze geweest.

‘Sel Donckers?’

De ober kan zijn puberale blijdschap niet verstoppen. Ik wacht zelfs op een vreugdesprong nu hij beseft dat er een bekende schrijver zal langskomen. Ik voel de ongemakkelijkheid van het gestaar en een eventuele handtekeningensessie al door de lucht daveren. Er loopt een rilling van mijn nek over mijn rug die ik weg probeer te schudden. Ik heb zelden last van rillingen en trillingen, alleen als Sel er voor iets tussen zit. Net op het moment dat ik me dit realiseer, vang ik mijn eigen blik in de grote spiegel achter de pupiter of hoe dat ding waar obers achter gaan staan om hun machtsgeilheid te botvieren ook mag heten. Ik heb al lang niet meer in mijn eigen ogen gekeken, toch niet echt. De laatste keer was een maand geleden, maar ik heb snel mijn blik van de huilende vrouw met de uitgelopen mascara en de rode vlekken op haar hals en wangen

afgewend. En nu zie ik een vrouw die er zoveel ouder uitziet dan ze is. De ober lijkt niet te wachten op een antwoord, of misschien wilde hij mijn moment met mijn reflectie, dat hij ongetwijfeld verkeerdelijk aanziet voor een narcistische uitspatting, zo snel mogelijk afbreken.

‘Volgt u mij maar, mevrouw.’

Ik laat me door het donkere interieur gidsen terwijl ik me concentreer op het getik van mijn hakken op de planken. Daarom houdt Sel van deze plaats, het is zijn parketfetisj. Ik glimlach wanneer de ober mijn stoel achteruitschuift, maar dan zie ik het mislukte bloemstuk in het midden van de tafel staan, eerder liggen, als een rouwkrans.

‘Kan dit,’ en ik voel hoe ik hautain met mijn handen wapper, ‘dit ding, hier...’

‘Het centerpiece, mevrouw?’

‘Engelenhaar...’

‘Ja?’

‘Hier weg, alstublieft.’

Beduusd neemt de man het bloemstuk met rode rozen en twee engeltjes op een wolk van engelenhaar van de tafel. Ik hoop dat hij denkt dat ik het niet gemerkt heb, hoe hij met zijn ogen rolt naar zijn collega. Ik zie het aan zijn schouders. Je ziet het altijd aan de schouders.

‘Aperitiefje?’

‘Ik wacht wel.’

‘Sorry,’ zegt hij wanneer hij me weer op ziet staan, ‘ik neem uw jas aan.’

‘Euhm, nee,’ zeg ik en ik hang hem over de leuning alsof het een statement is.

*

Het heeft iets lachwekkends, onze drang om tijdens bepaalde periodes van het jaar lekker warm en joviaal te doen terwijl we op andere momenten diegenen die we in een decor vol dennenbomen, rood-

geneusde herten en zingende engeltjes tegen onze borst drukken met plezier een mes tussen de schouderbladen zouden planten. Daarom haat ik feesten, met de kerstperiode op kop, want ja, dat is toch onmiskenbaar het summum van de ingestudeerde plaisanterietjes. En er lijkt geen einde te komen aan de opeenvolging van al die verdomde kerstborrels. Vaak word je dan ergens half januari nog gedwongen met een infantiel gewei op je hoofd in een beslingerde feestzaal op te draven, nog steeds in de stemming van menslievendheid.

Ik had er geen zin in een goeie vijf jaar geleden, ik heb er nooit zin in, maar die keer was er misschien toch sprake van een verzachtende omstandigheid. Ergens ben ik verplicht toe te geven dat ik ernaar uitkeek om misschien voor het eerst of toch minstens voor die ene keer uit de schaduw van mijn Herman te treden. Het geschuif in positionering was niet alleen voor Herman en mij een moeilijkheid, ook de organisatoren van dit debacle hadden er ongetwijfeld hun tanden op stukgebeten. Cultuurcentrum Godot, wat ik lang 'mijn CC' genoemd heb omdat mijn functie als hoofd van de programmatie wat naar mijn bol gestegen was, organiseerde jaarlijks een netwerkingsavond, vermomd als anachronistisch kerstfeest. Het kwam erop neer dat we ons moesten uitsloven om ervoor te zorgen dat de contacten met de succesvolle theatermakers, choreografen en beeldend kunstenaars vlot de jaarwisseling over gleden. 'Einen guten Rutsch' zou mijn mama zeggen, en dan zou ze betekenisvol glimlachen. En knipogen waarschijnlijk.

Deze keer was ik er niet enkel als personeel, maar vooral als 'belangrijke gast'. John, mijn grote baas, verwelkomde ons met open armen. Hij deed dat goed, bijna geloofwaardig zelfs. Geheel in strijd met zijn anders zo opvallende gereserveerdheid zag ik hem van de overkant van de zaal aangemarcheerd komen. Zijn armen waren gespreid alsof hij dacht op te stijgen, het dreunen van zijn laklaarzen op de parketvloer werd vergezeld van een te zangerige 'Oliwia', de laatste lettergreep werd meterslang aangehouden. Hij had de afstand onderschat. Ik probeerde die bitsige trek om zijn lippen te negeren,

ik vergaf het hem. Het was voor een ego als het zijne niet makkelijk om zijn ondergeschikte als een beroemdheid te verwelkomen. Normaal gezien had ik de rol van omhooggefallen bloemenmeisje voor mijn rekening moeten nemen, maar deze keer niet. Het jaar voordien was mijn stuk *Tweezaam* de meest succesvolle productie geweest, waarna de uitgeverij van Herman me had aangesproken om de monoloog ook in boekvorm uit te brengen. Het verkocht belachelijk goed.

‘Daar zijn wat mensen die op je wachten,’ zei John tegen Herman, ‘niet hier,’ voegde John er nog zwijgend aan toe.

Herman was goed in het horen van het ongezegde, heel goed zelfs, al beseftte niemand dat. Ik had hem er eens op aangesproken. Hij had gelachen en gezegd dat alleen al dat hem in staat stelde gericht te observeren.

‘Als het superioriteitsgevoel bevestigd wordt, valt het masker snel aan diggelen.’

Herman voegde zich bij zijn standaardgroupies. Op dat moment in zijn carrière bestond zo’n groepje vaak uit wat oudere vrouwen, de enigen die zich nog oprecht interesseerden in zijn oorlogsromans.

Na de luchtkusjes van John bleef de ongemakkelijkheid tussen de kerstslingers en de wijnflessen hangen. Mijn baas had het stuk dat hij moest opvoeren niet voorbij deze scène uitgeschreven. Hij had dringend nood aan zijn souffleur. Gelukkig had ik toen een assistent op wie ik kon rekenen.

‘Hier is je attribootje...,’ zei ze, en propte een diadeem in mijn kapsel. Ze gaf me een echte zoen, net naast mijn mond, bekeek me even alsof ik een popje was en drukte me dan tegen haar borsten aan. Soetkin was een typische oude kusgrage tante vermomd als seksbom.

‘... en daar staat ie dan, ons etttertje,’ zei ze terwijl ze haar arm nog steeds om mijn nek geslagen had alsof ze mij samenzweerderig een geheim wou vertellen. Haar kerstbaloorbelt raakte verstrikt in mijn gewei. Tijdens het loswrikken trok ze wat haren uit mijn opsteekkapsel, wat een te ambitieus probeersel was geweest.

‘Hij ziet er best schattig uit, toch?’ vroeg ze.

Ik deed mijn best mijn haar te fatsoeneren. De onge Kunstelde look had ontzettend veel moeite gevegd en terwijl ik wat haarlokken achter mijn oor wou strijken keek ik omhoog, recht in haar ogen. Mijn blik, die waarschijnlijk de boodschap ‘wat wil je nu in godsnaam dat ik daarop zeg’ perfect overbracht, zorgde ervoor dat ze in lachen uitbarstte.

‘Nee, kom Olivia, wees lief voor mijn broertje. Hij staat te daveren in zijn sneakertjes.’

‘Wanneer begint hij?’

‘Volgende week,’ zei Soetkin. Iets in mijn toon had haar waarschijnlijk doen beslissen dat ze weer naar haar professionele alter ego moest overschakelen. Ik lachte toen nog met mensen die het in hun hoofd haalden iets te beginnen op de werkvloer. Ik vond het al een aartsmoeilijke oefening om een vriendschap met een collega in balans te houden. Hoogmoed komt voor de val, neem ik aan.

‘Ik zal dan maar iets gaan zeggen, zeker.’

‘Ja, ja, doe dat,’ zei ze en ze duwde me letterlijk zijn richting uit door twee handen op mijn onderrug te zetten.

Zou hij echt voor de spiegel gestaan hebben, afwisselend kijkend naar zichzelf in profiel en frontaal, zoals je zou doen als je een mugshot moet maken? Zou hij zich bedacht hebben, en zo ja, hoeveel keer? Was de keuze om zijn zwarte blazer te combineren met een afgeschenen jeans en omhooggevallen sportschoenen doorzicht geweest of eerder een kwestie van ‘soit, we maken er het beste van?’ ‘Soit,’ zijn stopwoord. In alle situaties waarin ik me hem voorstel laat ik hem ‘soit’ zeggen. Toen nog jongensachtig en ontwapenend, in mijn huidige veronderstellingen is zijn toon cynisch geworden.

‘Sel,’ zei Soetkin.

‘Sel?’ vroeg ik.

‘Ja, Sel,’ zei hij, alsof hij dat nog even duidelijk wilde stellen. Ik neem aan dat hij reageerde op mijn vragende toon en ervan was uitgegaan dat ik niet meer wist hoe hij heette. Dat was niet het